

Hemşirelerin Örgütsel Vatandaşlık Düzeyleri ile Psikolojik İyi Oluşlukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigation of the Relationship Between the Nurses Organizational Citizenship Levels and Psychological Well-Being

Seda Yılmaz¹, Merve Kızılırmak Tatu²

¹Pursaklar Devlet Hastanesi, Ankara, Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Cite as: Yılmaz S, Kızılırmak Tatu M. Hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri ile psikolojik iyi oluşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2023;10(2):227-237.

DOI: 10.54304/SHYD.2023.44712

Öz

Amaç: Bu çalışmada hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri ile psikolojik iyi oluşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma bir devlet hastanesinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 146 hemşire oluşturmuştur. Araştırmanın verileri 'Kişisel Bilgi Formu', 'Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği' ve 'Psikolojik İyi Oluş Ölçeği' kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 36,19 (SS=7,19) bulunmuştur. Hemşirelerin %89'unun kadın, %79,5'inin evli, %76'sının lisans mezunu ve %69,2'sinin en uzun yaşadığı yerin il, %85,6'sının ekonomik durumunun orta, %36,3'ünün çalışma süresinin 15 yıl ve üzeri olduğu ve %30,1 diğer servislerde çalıştığı belirlenmiştir. Hemşirelerin Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği toplam puan ortalaması 3,97 (min.=2,3; max=4,9) olarak bulunurken; Psikolojik İyi Olma Ölçeği puan ortalaması ise 31,56 (min.=16; max=40) olarak bulunmuştur. Lisans ve lisansüstü mezunu olanların, en uzun yaşadığı yer il olanların ve ameliyathanede çalışanların Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği vicdanlılık alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu, toplam çalışma süresi 15 yıl ve üzeri olanların ise yardım etme alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Acil serviste çalışanların ise Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği hoşgörülülük ve kurumu övme alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Psikolojik iyi oluş ile örgütsel vatandaşlık düzeyi arasında olumlu yönde, zayıf derecede anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Örgütsel vatandaşlık düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyi artmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik, örgütsel vatandaşlık düzeyi, psikolojik iyi oluşluk.

Abstract

Aim: In this study, it was aimed to examine the relationship between nurses' organizational citizenship levels and their psychological well-being.

Method: This descriptive study was conducted in a state hospital between. The sample of the study consisted of 146 nurses. The data of the study were collected using the 'Personal Information Form', the 'Organizational Citizenship Level Scale', and the 'Psychological Well-Being Scale'.

Results: The mean age of the nurses is 36.19 (SD=7.19). 89% of the nurses are women, 79.5% are married, 76% have a bachelor's degree and 69.2% are living in the province where they live the longest, 85.6% have medium economic status, 36.3% It was determined that the working period was >15 years and 30.1% worked in other services. While the mean score of the Nurses' Organizational Citizenship Level Scale was found to be 3.97 (min.=2.3; max=4.9); The mean score of the Psychological Well-Being Scale was found to be 31.56 (min.=16; max=40). It has been determined that those with undergraduate and graduate degrees, those living in the city where they live the longest, and those working in the operating room have higher conscientiousness sub-dimension averages of the Organizational Citizenship Level Scale, and those with a total working time >15 years have higher helping sub-dimension averages. It was found that the mean scores of the Organizational Citizenship Level Scale tolerance and praising the institution sub-dimensions were higher in those working in the emergency department.

Conclusion: A positive, weakly significant relationship was found between psychological well-being and organizational citizenship level (p<0.05). As the level of organizational citizenship increases, psychological well-being increases.

Keywords: Nursing, organizational citizenship level, psychological well-being.

Corresponding author / Sorumlu yazar: Seda Yılmaz • sedaert1@hotmail.com

Received / Geliş: 18.02.2022 • **Accepted / Kabul:** 18.08.2023 • **Published Online / Online Yayın:** 28.08.2023

Giriş

Örgütsel vatandaşlık davranışı, kurum tarafından herhangi bir ödül-ceza tanımlaması yapılmadığı halde tamamen kişilerin gönüllülüğüne bağlı olarak örgütsel verimliliğin olumlu yönde artmasına katkı sağlayan kişisel davranışlardır (Karaman, 2012). Örgütsel vatandaşlık davranışlarının örgütün kurumsal hedeflerine ulaşmasında oldukça etkili olduğu bilinmektedir (Şanal, 2013).

Örgütsel vatandaşlık kavramı, alan yazına Organ ve arkadaşları tarafından 1983 yılında kazandırılmıştır (Karaman, 2012). Alan yazında örgütsel vatandaşlık ile ilgili sıklıkla beş davranış boyutunun ele alındığı görülmektedir (Köse, 2003). Bunlar; gönüllü olarak diğerlerine yardım etme (özgecilik), beklenenden daha fazla rol davranışı gösterme (vicdanlılık), olası sorunun önlenmesinde diğerine yardım etme (nezaket), örgütü etkileyen durum ya da olaylara karşı sorumluluk hissetme (sivil erdem), çatışmaya neden olabilecek olumsuz davranışlardan kaçınma (centilmenlik) şeklinde belirtilmektedir (Öztürk, 2018).

Hemşirelik doğrudan insanı konu alan bir meslektir. Farklı birçok sisteme sahip olan insanın bakım gereksinimi çok yönlülük göstermekte olup bakım ve tedavinin planlanması da iyi bir ekip çalışmasını, bilgi paylaşımını ve iş birliğini gerektirmektedir. Tedavi ve bakımın planlanmasında, uygulanmasında ekip içi iş birliğiyle yapılan uygulamalar verimliliği, hasta, hasta yakını ve çalışan doyumunu arttırmakta, kişiler arası etkili iletişimi ve etkileşimi geliştirmekte, paylaşım duygularını arttırarak çalışanların örgüte bağlılıklarına ve çalıştıkları ortamda mutlu olmalarına katkıda bulunmaktadır (Altuntaş ve Baykal, 2010).

Teknolojideki gelişmeler ve artan rekabet sağlık sektörü için de önem kazanmakta ve çalışanların davranışları sektör için başarıya götüren önemli etmenler arasında yer almaktadır. Bu anlamda örgütsel vatandaşlık davranışlarının çalışanların örgüt performansına katkıda bulunduğu bilinmektedir (Envergil, 2018). Chu ve arkadaşları (2005), örgütsel vatandaşlık davranışlarının yenilikçiliği desteklemesi, hastalara ve kurumun gereksinimlerine karşı duyarlılığı geliştirmesi nedeniyle önemli olduğunu belirtmektedir (Özvatan, 2019). Kişinin tamamen gönüllü olarak yaptığı yardımseverlik, erdemlilik gibi örgütsel vatandaşlık davranışları ile kişinin psikolojik durumunun birbiriyle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Chiaburu ve ark. 2011). Kişinin kendini iyi hissetme hali olan psikolojik iyi olma hali, kişilerin performansını etkileyen en önemli etmenlerdendir (Karatepe, 2019). Psikolojik iyi oluş, günlük yaşama ilişkin mücadeleyi (yaşamda anlamlı amaçlar edinme, kendini geliştirme ve anlamlı kişilerarası ilişkiler kurma) yönetebilme olarak tanımlanmaktadır (Telef, 2013). Kişinin kendini gerçekleştirme isteği, kişiler arası iletişim, olumlu duyguların baskınlığı, kişisel gelişim gibi kavramlar psikolojik iyi oluşun temel kavramları olarak ele alınmaktadır (Durmuş, 2018). Psikolojik iyi oluşluğun bireylerin kişilerarası ilişkilerini, iş verimliliğini, güdülenmesini, yardımseverlik duygularını ve başarı gibi kişilik davranışlarını doğrudan etkilediği bilinmektedir (Kanbur, 2021). Psikolojik iyi oluşun tanımı ve temel kavramları göz önüne alındığında, kişinin performansını ve çalıştığı kuruma bağlılığını artıracığı, örgüt kültürünün oluşmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Hemşirelerin; vardiyalı düzende çalışma, kronik hastalığı olan ve yatağa bağımlı hastalara bakım verme, yıldırma karşı karşıya kalma gibi ağır çalışma koşulları nedeniyle, psikolojik iyi oluşlukları olumsuz etkilenebilmekte ve hemşireleri kendini çaresiz hissetme/yetememe duygularına sürükleyebilmektedir. Psikolojik iyi oluşun bir boyutu olarak değerlendirilen "diğerleriyle olumlu ilişkiler" kavramı (Sarı, 2016), özgecilik ve nezaket gibi örgütsel vatandaşlık kavramlarıyla yakından ilişkilidir. Yapılan araştırmalarda örgütsel vatandaşlık düzeyinin ve psikolojik iyi oluşluğun iş doyumunu ve örgütsel bağlılığı olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Kaymakçı, 2013; Tarcan, 2019).

Örgütsel vatandaşlık davranışları tamamen gönüllülüğe dayalı olduğundan, kişilerin rol davranışı düzeylerinde artış olması için olumlu iyilik hallerinin yüksek olması gerektiği söylenebilir. Çünkü olumsuz psikolojik durum içinde olan bireylerin günlük işlevlerini ve yaşam etkinliklerini yerine getirmede yetersiz oldukları görülmüştür (Erdoğan, 2019). Yapılan bir çalışmaya göre olumlu iyilik hali ile örgütsel vatandaşlık davranışı gösterme arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur (Yıldız, 2015). Yapılan başka bir çalışmada ise örgütsel vatandaşlık davranışının, örgütsel yaşamı olumlu düşünce yönünden etkilediği, çalışanların işe devamlılığını artırdığı, örgüt için fedakârlık ve sorumluluk duygularını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir (Özkütük ve ark., 2012). Sonuç olarak bireyin ruhsal durumu, örgütsel vatandaşlık davranışlarının ortaya çıkmasındaki etmenlerden biri olarak belirtilmektedir (İşsever, 2016).

Alan yazında, psikolojik iyi oluş ile sıklıkla örgütsel bağlılık, örgütsel destek, örgütsel güven, depresyon ve mutsuzluk gibi kavramlar arasındaki ilişkinin incelendiği görülmektedir (Erkaya, 2021; Kılıç, 2020; Sarı, 2016) Son yıllarda hemşirelerin kurum performansını etkileyen psikolojik durumlar arasında, sosyokültürel davranışlar ve kurum içindeki davranışlar önemli yer tutmaktadır. Çünkü sağlık hizmetleri çalışanlarının çoğunluğunu hemşireler oluşturmakta, tanı, tedavi, rehabilitasyon, korunma gibi sağlık bakım hizmetlerinin birçok aşamasında hemşireler etkin rol oynamaktadır. Dolayısıyla sağlık hizmetlerinin önemli yapı taşı olan hemşirelerin sergileyeceği örgütsel vatandaşlık davranışlarını etkileyen etmenlerin araştırılmasının

önemli olduğu düşünülmektedir. Hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin kişisel ve mesleki etmenlerden etkilendiği birçok çalışmayla ortaya konmuştur. (Altuntaş ve Baykal, 2014; Geçer, 2010). Alan yazın incelendiğinde, psikolojik iyi oluş ile örgütsel vatandaşlık düzeyi arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen araştırmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada hemşirelerde örgütsel vatandaşlık düzeyi ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Türü: Araştırmanın, hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri ile psikolojik iyi oluşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla, tanımlayıcı tipte gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Soruları: Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Araştırmaya katılan hemşirelerin örgütsel vatandaşlık davranış düzeyleri nedir?
- Araştırmaya katılan hemşirelerin psikolojik iyi oluşluk düzeyleri nedir?
- Araştırmaya katılan hemşirelerin örgütsel vatandaşlık davranış düzeyleri ve psikolojik iyi oluşluk halleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Araştırmaya katılan hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile psikolojik iyi oluşluk ve örgütsel vatandaşlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman: Araştırma, 15.01.2022-30.01.2022 tarihleri arasında, Ankara'da bir devlet hastanesinde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme: Araştırmanın evrenini, Ankara'da bulunan bir devlet hastanesinde çalışan hemşireler (N=146) oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden hemşireler (n=146) araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları: Veri toplama formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde hemşirelere ilişkin kişisel ve mesleki tanıtıcı bilgi formu, ikinci bölümde hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyini değerlendiren, "Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği" ve üçüncü bölümde ise hemşirelerin psikolojik iyi oluşluklarını değerlendiren "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Hemşirelerin kişisel, mesleki ve çalışma özelliklerini içeren sekiz adet sorudan oluşmaktadır.

Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği (ÖVDÖ): Örgütsel vatandaşlık davranışı gösterme sıklığını belirleyen ÖVDÖ, Dolma (2003) tarafından geliştirilmiş olup Altuntaş ve Baykal (2010) tarafından hemşireler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmasına göre ölçek, 24 madde ve beş alt boyuttan (yardım etme, vicdanlılık, hoşgörülülük, bilgilendirme ve kurumu övme) oluşmaktadır. Ölçek 7'li Likert tipinde "Her zaman-7, Çoğu zaman-6, Yarıdan fazla-5, Yarı yarıya-4, Yarıdan az-3, Nadiren-2, Hiçbir zaman-1" puanlanmaktadır. Ölçekten alınan ortalama puanın, 3,5 üzerinde olması örgütsel vatandaşlık düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Yapılan geçerlik güvenilirlik çalışmasında ölçeğin toplam Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,87, alt boyutların ise vicdanlılık için 0,77; kurumu övme için 0,74; bilgilendirme için 0,68; hoşgörülülük için 0,76; yardım etme için ise 0,68 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0,82 olarak bulunmuştur.

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PIOÖ): Olumlu kişilerarası ilişkiler, yeterli olma duyguları ve anlamlı ve amaçlı bir yaşama sahip olma gibi bileşenlerin yer aldığı psikolojik iyi olma halini değerlendiren bu ölçek, Diener ve Chan (2010) tarafından geliştirilmiş olup Telef (2013) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek 7'li Likert tipinde sekiz maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçekten alınan puan 8 ile 56 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan, kişinin psikolojik olarak yeterli içsel güce sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,80 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması: Araştırma verileri, etik kurul ve kurum izni alındıktan sonra araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Veri toplama aracı gönüllü katılımcılarla yüz yüze uygulanmış olup veri toplama aracının doldurulması ortalama 10 dakika sürmüştür. Çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden katılımcılara görüşme öncesi, sırası ve sonrasında çalışmadan istedikleri zaman ayrılacakları belirtilmiş olup bilgilendirilmiş onamları yazılı olarak alınmıştır.

Verilerin Analizi: Verilerin analizinde, IBM SPSS İstatistik 23.0 (IBM Statistical Package for Social Sciences- SPSS; Armonk, NY, USA) paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler, aritmetik ortalama (standart sapma, ortanca (minimum; maksimum), frekans dağılımı ve yüzde olarak sunulmuştur. Normal dağılım uygunlukları, Kolmogorov-Smirnov Testi/ Shapiro-Wilk Testi ile bakılmıştır. Hemşirelerin kişisel, mesleki ve çalışma özelliklerine göre ÖVDÖ ve PIOÖ puanlarının karşılaştırılmasında ikili değişkenler için Mann Whitney U testi ve üç ve daha fazla değişkenler için Kruskal-Wallis testi

kullanılmıştır. Normal dağılıma uygunluk göstermeyen iki sürekli değişken arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Spearman's korelasyon analizi kullanılmış olup istatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu: Uygulama öncesinde bir üniversitenin etik komisyonundan etik kurul onayı ve formların uygulanabilmesi için devlet hastanesi başhekimliğinden kurum izni alınmıştır. Veriler toplanmadan önce çalışmaya katılan hemşirelere yüz yüze olacak şekilde çalışma hakkında bilgi verilmiş ve bilgilendirilmiş yazılı onamları alınmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini yapan yazarlardan ölçeklerin kullanılabilmesi için e-posta aracılığıyla izin alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırmanın yalnızca bir devlet hastanesinde yapılmış olması genellenebilirlik açısından sınırlılık oluşturmaktadır.

Bulgular

Tablo 1. Hemşirelerin tanıtıcı özellikleri (n:146)

Değişkenler	n	%
Yaş		
$\bar{X} \pm S.S. \rightarrow 36,19 \pm 7,19$ (yıl)		
Cinsiyet		
Kadın	130	89,0
Erkek	16	11,0
Medeni durum		
Evli	116	79,5
Bekar	30	20,5
Eğitim düzeyi		
Lise	17	11,7
Lisans	111	76,0
Lisansüstü	18	12,3
En uzun yaşanılan yer		
İl	101	69,2
İlçe	43	29,5
Mahalle	2	1,3
Ekonomik durum		
Düşük	16	11,0
Orta	125	85,6
Yüksek	5	3,4
Çalışma süresi [$\bar{X} \pm S.S. \rightarrow 13,16 \pm 7,77$ (yıl)]		
≤ 5 yıl	27	18,5
6-10 yıl	36	24,7
11-15 yıl	30	20,5
> 15 yıl	53	36,3
Çalışmakta olunan klinik		
Dahili	16	11,0
Cerrahi	18	12,3
Yoğun bakım	18	12,3
Ameliyathane	12	8,3
Acil servis	38	26,0
Diğer	44	30,1
Toplam	146	100,0

Hemşirelerin yaş ortalaması 36,19 (7,19) olup %89'unun kadın, %79,5'inin evli, %76'sının lisans mezunu ve %69,2'sinin en uzun yaşadığı yerin il, %85,6'sının ekonomik durumunun orta, %36,3'ünün çalışma süresinin 15 yılın üzerinde olduğu ve %30,1'inin ise diğer servislerde çalıştığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Hemşirelerin Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puan ortalamaları (n:146)

Ölçekler	Ortalama	SS	Medyan	Min.	Max.
Vicdanlılık	4,26	0,44	2,3	2,3	5,0
Kurumu övme	3,63	0,72	3,8	1,8	5,0
Örgütsel vatandaşlık düzeyi ölçeği					
Bilgilendirme ve katılım	4,00	0,59	4,0	2,4	5,0
Hoşgörülülük	3,70	0,61	3,8	1,8	4,8
Yardım etme	4,05	0,48	4,0	2,5	5,0
ÖVDÖ – toplam	3,97	0,37	4,0	2,3	4,9
PİOÖ	31,56	3,99	32,0	16,0	40,0

Tablo 2'de hemşirelerin ÖVDÖ ve PİOÖ puan ortalamaları yer almaktadır. Çalışmaya katılan hemşirelerin ÖVDÖ alt ölçeklerinden vicdanlılık puan ortalaması 4,26 (SS=0,44; min=2,3; max= 5,0), kurumu övme puan ortalaması 3,63 (SS=0,72; min=1,8; max=5,0), bilgilendirme ve katılım puan ortalaması 4,00 (SS=0,59; min=2,4; max=5,0), hoşgörülülük puan ortalaması 3,70 (SS=0,61; min=2,5; max=5,0), yardım etme puan ortalaması 4,05 (SS=0,48; min=2,5; max=4,9) olarak, toplam ÖVDÖ puan ortalaması 3,97 (SS=0,37; min=2,3; max=4,9) olarak bulunmuştur. Çalışmaya katılan hemşirelerin PİOÖ puan ortalamaları 31,56 (SS=3,99; min 16,0; max=40,0) olarak saptanmıştır (Tablo 2).

Yaş gruplarına göre ÖVDÖ vicdanlılık alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($\chi^2=10,272$; $p<0,05$). Buna göre 30-34 ve ≥ 40 yaş grubunda olanların vicdanlılık puanları, 35-39 yaş grubunda olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Eğitim düzeyine göre ÖVDÖ vicdanlılık alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($\chi^2=11,279$; $p<0,01$). Buna göre lisans ve lisansüstü mezunu olanların vicdanlılık puanları, lise mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. En uzun yaşanan yere göre ÖVDÖ vicdanlılık alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($Z=-2,917$; $p<0,01$). Buna göre en uzun yaşadığı yer il olanların vicdanlılık puanları, ilçe olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Toplam çalışma süresine göre ÖVDÖ yardım etme alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($\chi^2=9,743$; $p<0,05$). Buna göre toplam çalışma süresi 15 yıl üzerinde olanların yardım etme puanları diğerlerine (≤ 5 , 6-10 ve 11-15 yıl) göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 3). Çalışılan kliniğe göre sırasıyla ÖVDÖ vicdanlılık, kurumu övme ve hoşgörülülük alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($\chi^2=11,881$; $p<0,05$) ($\chi^2=23,312$; $p<0,001$), ($\chi^2=19,362$; $p<0,01$). Buna göre ameliyathanede çalışanların vicdanlılık puanları, acilde çalışanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olup acil serviste çalışanların kurumu övme ve hoşgörülülük puanları, dahili birimlerde, yoğun bakımda, ameliyathanede ve diğer servislerde çalışanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelerin tanıtıcı özellikleri ile Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması (n:146)

Değişken	n	Vicdanlılık		Kurumu övme		Bilgilendirme/katılım		Hosgörütülük		Yardım etme		ÖVDÖ - Toplam		Psikolojik iyi oluş ölçeği	
		$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan
Yaş															
<30 ⁽¹⁾	34	4,20 (0,39)	4,1 (0,5)	3,50 (0,81)	3,8 (1,3)	4,04 (0,55)	4,2 (0,7)	3,79 (0,51)	3,9 (0,8)	3,94 (0,38)	3,9 (0,5)	3,94 (0,31)	4,0 (0,3)	31,26 (3,26)	31,0 (4,5)
30-34 ⁽²⁾	32	4,40 (0,43)	4,3 (0,9)	3,64 (0,76)	3,8 (0,8)	4,17 (0,46)	4,1 (0,8)	3,71 (0,60)	4,0 (0,5)	4,06 (0,42)	4,0 (0,5)	4,05 (0,32)	4,0 (0,5)	32,31 (3,55)	32,0 (3,5)
35-39 ⁽³⁾	22	4,05 (0,29)	4,0 (0,2)	3,76 (0,61)	3,8 (1,1)	3,94 (0,47)	4,0 (0,4)	3,70 (0,52)	3,8 (0,6)	4,14 (0,38)	4,0 (0,6)	3,94 (0,34)	4,0 (0,4)	30,86 (3,79)	32,0 (4,5)
≥40 ⁽⁴⁾	58	4,29 (0,49)	4,4 (0,6)	3,64 (0,68)	3,8 (0,8)	3,91 (0,70)	4,0 (1,0)	3,65 (0,69)	3,8 (1,0)	4,07 (0,57)	4,3 (0,8)	3,96 (0,44)	4,0 (0,4)	31,58 (4,49)	31,0 (5,5)
İstatistiksel analiz*		$\chi^2=10,272$		F=0,620		$\chi^2=3,315$		$\chi^2=0,838$		$\chi^2=4,343$		F=0,707		$\chi^2=1,590$	
Olasılık		p=0,016*		p=0,603		p=0,346		p=0,840		p=0,227		p=0,549		p=0,662	
Fark		3<2,4													
Cinsiyet															
Kadın		4,27 (0,45)	4,3 (0,6)	3,61 (0,71)	3,8 (1,0)	3,99 (0,59)	4,0 (0,6)	3,71 (0,58)	3,8 (0,6)	4,05 (0,47)	4,0 (0,5)	3,97 (0,37)	4,0 (0,4)	31,43 (4,07)	31,5 (4,3)
Erkek		4,12 (0,38)	4,0 (0,4)	3,75 (0,80)	4,0 (0,5)	4,04 (0,62)	4,0 (0,8)	3,67 (0,79)	3,9 (1,2)	3,98 (0,52)	3,8 (0,9)	3,95 (0,43)	3,9 (0,5)	32,63 (3,18)	32,0 (4,3)
İstatistiksel analiz		Z=-1,344		Z=-0,889		Z=0,256		Z=-0,022		Z=-1,117		t=0,297		Z=-1,230	
Olasılık		p=0,179		p=0,374		p=0,798		p=0,982		p=0,264		p=0,767		p=0,219	
Medeni durum															
Evli		4,26 (0,45)	4,3 (0,6)	3,60 (0,72)	3,8 (1,0)	4,01 (0,59)	4,0 (0,8)	3,69 (0,59)	3,8 (0,7)	4,04 (0,49)	4,0 (0,5)	3,97 (0,38)	4,0 (0,5)	31,56 (3,89)	32,0 (5,0)
Bekar		4,23 (0,40)	4,2 (0,6)	3,74 (0,71)	4,0 (0,8)	3,96 (0,58)	4,0 (0,7)	3,74 (0,66)	4,0 (0,8)	4,09 (0,41)	4,0 (0,6)	3,99 (0,33)	4,0 (0,3)	31,60 (4,42)	32,0 (3,3)
İstatistiksel analiz		Z=-0,466		Z=-1,395)		Z=0,432		Z=-0,590		Z=-0,303		t=-0,287		Z=-0,302	
Olasılık		p=0,641		p=0,163		p=0,666		p=0,555		p=0,762		p=0,774		p=0,762	
Eğitim															
Lise ⁽¹⁾		3,89 (0,53)	4,0 (0,5)	3,82 (0,71)	4,0 (0,8)	3,92 (0,75)	4,0 (1,0)	3,62 (0,66)	3,8 (0,8)	3,88 (0,46)	4,0 (0,3)	3,84 (0,51)	4,0 (0,6)	31,24 (3,05)	31,0 (3,5)
Lisans ⁽²⁾		4,29 (0,40)	4,3 (0,6)	3,58 (0,70)	3,8 (1,0)	3,98 (0,58)	4,0 (0,8)	3,71 (0,59)	3,8 (0,8)	4,04 (0,47)	4,0 (0,5)	3,97 (0,34)	4,0 (0,4)	31,47 (4,20)	32,0 (5,0)
Lisansüstü ⁽³⁾		4,41 (0,44)	4,4 (0,9)	3,72 (0,82)	4,0 (1,0)	4,20 (0,52)	4,1 (0,9)	3,71 (0,69)	3,9 (0,6)	4,26 (0,47)	4,3 (0,8)	4,11 (0,38)	4,0 (0,7)	32,44 (3,48)	32,0 (3,5)
İstatistiksel analiz		$\chi^2=11,279$		$\chi^2=3,785$		$\chi^2=1,531$		$\chi^2=0,227$		$\chi^2=4,788$		$\chi^2=1,919$		$\chi^2=1,470$	
Olasılık		p=0,004**		p=0,151		p=0,465		p=0,893		p=0,091		p=0,383		p=0,479	
Fark		1<2,3													

χ^2 : Kruskal Wallis testi, Z: Mann-Whitney U testi

*p<0,05, **p<0,01

Tablo 3. Devamı

Değişken	n	Vicdanlılık		Kurumu övme		Bilgiendirme/katılım		Hosgörütülük		Yardım etme		ÖVDÖ - Toplam		Psikolojik iyi oluş ölçeği	
		$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan	$\bar{X}$ (SS)	Medyan
İkamet															
İl	101	4,32 (0,46)	4,3 (0,7)	3,57 (0,73)	3,8 (0,9)	3,99 (0,61)	4,0 (0,7)	3,65 (0,65)	3,8 (0,8)	4,06 (0,49)	4,0 (0,6)	3,97 (0,40)	4,0 (0,5)	31,90 (4,04)	32,0 (5,0)
İlçe	43	4,11 (0,38)	4,0 (0,6)	3,76 (0,70)	4,0 (1,0)	4,01 (0,58)	4,2 (0,8)	3,84 (0,49)	4,0 (0,8)	4,02 (0,43)	4,0 (0,5)	3,97 (0,30)	4,0 (0,4)	30,88 (3,87)	31,0 (4,0)
İstatistiksel analiz*		Z=-2,917		Z=-1,804		Z=-0,383		Z=-1,459		Z=-0,972		t=-1,070		Z=1,200	
Olasılık		p=0,004**		p=0,071		p=0,702		p=0,145		p=0,331		p=0,944		p=0,230	
Gelir algısı															
Düşük	16	4,23 (0,68)	4,4 (0,6)	3,47 (0,74)	3,4 (1,3)	3,98 (0,83)	4,0 (1,4)	3,46 (1,00)	3,5 (1,4)	4,11 (0,58)	4,3 (0,4)	3,91 (0,61)	3,9 (0,8)	31,63 (3,26)	32,0 (3,8)
Orta	125	4,27 (0,41)	4,3 (0,6)	3,66 (0,71)	3,8 (0,9)	4,01 (0,56)	4,0 (0,6)	3,74 (0,54)	3,8 (0,5)	4,05 (0,45)	4,0 (0,6)	3,99 (0,33)	4,0 (0,4)	31,58 (4,11)	32,0 (4,5)
Yüksek	5	4,00 (0,36)	4,0 (0,7)	3,25 (0,29)	3,5 (1,4)	3,64 (0,29)	3,6 (0,5)	3,60 (0,65)	3,5 (1,3)	3,65 (0,72)	4,0 (1,4)	3,68 (0,29)	3,7 (0,5)	30,80 (3,56)	30,0 (7,0)
İstatistiksel analiz		$\chi^2=2,189$		$\chi^2=2,484$		$\chi^2=3,369$		$\chi^2=0,826$		$\chi^2=1,785$		F=2,052		$\chi^2=0,283$	
Olasılık		p=0,335		p=0,289		p=0,186		p=0,662		p=0,410		p=0,123		p=0,868	
Çalışma															
≤5 yıl	27	4,19 (0,39)	4,0 (0,6)	3,61 (0,79)	3,8 (1,3)	3,96 (0,54)	4,0 (0,8)	3,83 (0,46)	4,0 (0,3)	3,99 (0,37)	4,0 (0,5)	3,95 (0,33)	4,0 (0,3)	31,18 (3,86)	31,0 (6,0)
6-10 yıl	36	4,26 (0,56)	4,2 (0,8)	3,48 (0,77)	3,8 (1,2)	4,06 (0,60)	4,0 (0,8)	3,65 (0,76)	3,9 (0,9)	3,97 (0,46)	4,0 (0,5)	3,94 (0,44)	4,0 (0,5)	31,97 (3,16)	32,0 (2,8)
11-15 yıl	30	4,14 (0,30)	4,1 (0,3)	3,65 (0,58)	3,8 (0,8)	3,96 (0,43)	4,0 (0,3)	3,60 (0,46)	3,6 (0,8)	3,97 (0,39)	4,0 (0,5)	3,91 (0,28)	3,9 (0,3)	30,63 (3,98)	31,0 (4,0)
>15 yıl	53	4,36 (0,43)	4,4 (0,7)	3,71 (0,71)	3,8 (1,0)	4,00 (0,69)	4,0 (1,1)	3,73 (0,63)	3,8 (1,0)	4,18 (0,55)	4,3 (0,6)	4,04 (0,39)	4,0 (0,5)	32,00 (4,52)	32,0 (6,0)
İstatistiksel analiz		$\chi^2=6,734$		F=0,807		$\chi^2=1,199$		$\chi^2=3,481$		$\chi^2=9,743$		$\chi^2=3,082$		$\chi^2=4,243$	
Olasılık		p=0,081		p=0,492		p=0,753		p=0,323		p=0,021*		p=0,379		p=0,236	
Fark										4>1,2,3					
Klinik															
Dahili ⁽¹⁾	16	4,35 (0,38)	4,4 (0,6)	3,20 (0,65)	3,3 (0,9)	3,91 (0,53)	3,9 (0,9)	3,73 (0,41)	3,5 (0,7)	4,06 (0,52)	4,0 (0,7)	3,92 (0,31)	4,0 (0,6)	30,25 (4,07)	30,5 (2,5)
Cerrahi ⁽²⁾	18	4,35 (0,43)	4,4 (0,7)	3,77 (0,87)	3,8 (1,6)	4,00 (0,66)	3,9 (1,3)	3,68 (0,65)	3,8 (1,3)	4,08 (0,54)	4,3 (1,0)	4,02 (0,41)	3,9 (0,8)	32,17 (6,37)	31,5 (10,5)
YB ⁽³⁾	18	4,29 (0,41)	4,4 (0,7)	3,43 (0,55)	3,4 (1,1)	3,84 (0,70)	3,9 (0,7)	3,34 (0,69)	3,5 (0,8)	3,93 (0,56)	4,0 (0,5)	3,84 (0,33)	3,9 (0,5)	32,22 (4,17)	32,0 (6,5)
Ameliyat ⁽⁴⁾	12	4,50 (0,37)	4,5 (0,6)	3,44 (0,50)	3,6 (0,7)	4,23 (0,35)	4,2 (0,4)	3,40 (0,45)	3,5 (0,8)	4,21 (0,29)	4,3 (0,4)	4,04 (0,18)	4,0 (0,2)	30,67 (2,71)	30,5 (4,5)
Acil servis ⁽⁵⁾	38	4,09 (0,33)	4,0 (0,3)	3,99 (0,58)	4,0 (0,8)	4,15 (0,45)	4,2 (0,4)	3,99 (0,38)	4,0 (0,5)	4,04 (0,42)	4,0 (0,5)	4,06 (0,29)	4,0 (0,3)	31,24 (3,22)	31,5 (3,3)
Diğer ⁽⁶⁾	44	4,25 (0,54)	4,3 (0,8)	3,53 (0,76)	3,5 (1,0)	3,90 (0,67)	4,0 (0,8)	3,68 (0,70)	3,9 (0,9)	4,05 (0,48)	4,0 (0,5)	3,93 (0,47)	4,0 (0,6)	32,05 (3,56)	32,0 (4,0)
İstatistiksel analiz		$\chi^2=11,881$		$\chi^2=23,312$		F=1,464		$\chi^2=19,362$		$\chi^2=3,441$		$\chi^2=6,224$		$\chi^2=3,536$	
Olasılık		p=0,036*		p=0,000**		p=0,205		p=0,002**		p=0,632		p=0,285		p=0,618	
Fark		4>5		5>1,3,4,6				5>1,3,4							

χ^2 : Kruskal Wallis testi, Z: Mann-Whitney U testi

*p<0,05, **p<0,01

Tablo 4. Örgütsel Vatandaşlık Düzeyi Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasındaki ilişki (n:146)

	Psikolojik iyi oluş ölçeği	
	r	p
Vicdanlılık	0,365	<0,001
Kurumu övme	0,309	<0,001
Bilgilendirme ve katılım	0,372	<0,001
Hoşgörülülük	0,175	0,035*
Yardım etme	0,264	0,001**
ÖVDÖ - Toplam	0,353	<0,001

r: Spearman korelasyon katsayısı

*p<0,05, **p<0,01

Psikolojik iyi oluş ölçeği puanları ile vicdanlılık, kurumu övme, bilgilendirme ve katılım, hoşgörülülük, yardım etme ve ÖVDÖ – toplam puanları arasında olumlu yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlenmiştir (p<0,05). Buna göre vicdanlılık, kurumu övme, bilgilendirme ve katılım, hoşgörülülük, yardım etme ve ÖVDÖ – toplam puanları arttıkça, psikolojik iyi oluş ölçeği puanları artmaktadır (Tablo 4).

Tartışma

Hemşirelik hizmetlerinin etkinliğini ve verilen hizmetin verimliliğini artırmada, örgütsel vatandaşlık davranışları önemli role sahiptir (Altuntaş ve Baykal, 2014). Çalışmada hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri yüksek 3,97 (SS=0,37; min=2,3; max=4,9) bulunmuştur (Tablo 2). ÖVDÖ alt boyutlarından "vicdanlılık" 4,26 (SS=0,44; min=2,3; max= 5,0) en yüksek puanı alırken; en düşük puanı "kurumu övme" 3,63 (SS=0,7; min=1,8; max=5,0) almıştır. Ayrıca hemşirelerin psikolojik iyi oluşluklarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir 31,56 (SS=3,99; min 16,0; max=40,0). İşsever'in (2016) çalışmasında, hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyi toplam puan ortalamalarını 3.78 (SS=0.61); Öz ve Özyürek (2018) 3.45 (SS=0.58); Orgun ve arkadaşları (2019) ise hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyi toplam puan ortalamalarını 3,45 (1,54 olarak bulmuşlardır. Özkütük ve arkadaşlarının (2012) hemşirelerle yaptıkları çalışmada hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyi toplam puan ortalamalarının (5.48) oldukça yüksek olduğu, en yüksek puan ortalaması alan alt boyutun ise "yardım etme" alt boyutu olduğu bulunmuştur. Bu araştırmanın bulguları alan yazın ile uyum göstermektedir.

Bu çalışmada 30-34 ve 40 yaş ve üzeri grubunda olan hemşirelerin ÖVDÖ vicdanlılık alt boyut puan ortalamaları, 35-39 yaş grubunda olanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 3). Sağlık personellerinin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin incelendiği bir çalışmada, vicdanlılık alt boyutunun, 42-49 yaş grubu katılımcılarda daha yüksek olduğu görülmüştür (Ersan, 2018). Yapılan bir başka çalışmaya göre yaş arttıkça örgütsel vatandaşlık düzeyinin arttığı bulunmuştur (Özkütük ve ark., 2012). Yaş arttıkça mesleki deneyimin artması nedeniyle hemşirelerin ekip çalışmasına daha uyumlu olmaları, örgütün yararını gözetmeleri ve örgüte karşı olan duygusal bağlılıklarının daha fazla olmasının bu sonucu ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Diğer araştırma bulguları da bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Çalışmada acil serviste çalışanların ÖVDÖ hoşgörülülük ve kurumu övme puan ortalamaları, iç hastalıkları birimlerinde, yoğun bakımda ve ameliyathanede çalışanlara göre daha yüksektir. Ameliyathanede çalışanların ise ÖVDÖ vicdanlılık puan ortalamaları, acilde çalışanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Alan yazında, iş doyumunu ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasında olumlu yönde ilişki olduğu bildirilmektedir (Bolon, 1997). Acil ve ameliyathanede çalışan hemşirelerin hasta giriş-çıkışının fazla olması nedeniyle, hasta ile daha az süre iletişim halinde olmaları, çalıştıkları birim nedeniyle ek ücret almaları iş doyumunu arttırarak örgütsel vatandaşlık davranışlarını olumlu etkilemiş olabilir. Bu çalışmada, çalışma süresi 15 yılın üzerinde olanların ÖVDÖ yardım etme puan ortalamaları, 15 yıl ve altında olan hemşirelere göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 3). Hemşireliğin insan ile olan doğrudan ilişkisi, hemşirelik mesleğinin doğasında olan yardım etme duygusu, hasta bireylerin izlenmesi, tedavi ve bakım gereksinimlerinin yardım etme davranışını ortaya çıkardığı söylenebilir. Çalışma süresi fazla olan hemşirelerin mesleki deneyimlerinin daha fazla olması nedeniyle insan doğası, gereksinimleri ve bakım gereksinimlerinin belirlenmesiyle birlikte, yardım etme davranışını arttırdığı düşünülmektedir. Konuya ilişkin bir çalışmada, hemşirelerin meslekte çalışma süreleri arttıkça örgütsel vatandaşlık düzeylerinin de arttığı bildirilmiştir (Özkütük ve ark., 2012). Yapılan diğer bir çalışmada, hemşirelerin çalışma yılı arttıkça yardım etme davranışının da arttığı bulunmuştur

(Kılınç, 2012). Çalışmada elde edilen sonuçlar, diğer araştırmalarla benzer doğrultudadır. Bu çalışmada, lisans ve lisansüstü mezunu olanların ÖVDÖ vicdanlılık puan ortalamaları, lise mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Lisansüstü mezunu hemşirelerin bilgi ve beceri düzeyinin yüksek olması ve olumlu kişilerarası ilişkilere sahip olması bu sonucu ortaya çıkarmış olabilir (Yekekçi ve Kutlu, 2020). Başarılı olma durumu, bireyi ekip çalışmalarına zaman ayırmasını desteklemekte ve yardımseverlik davranışlarını pekiştirmektedir (Schwartz, 2012). Lim ve arkadaşlarının (2018) çalışmasında, yüksek lisans mezunu hemşirelerin daha fazla örgütsel vatandaşlık davranışı sergilediği belirtilmiştir (Özvan, 2019). Diğer araştırma bulguları bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada hemşirelerin psikolojik iyi oluşluk ile ÖVDÖ vicdanlılık, kurumu övme, bilgilendirme ve katılım, hoşgörülülük, yardım etme davranış boyutları arasında olumlu yönde ilişki olduğu bulunmuştur (Tablo 4). Buna göre örgütsel vatandaşlık düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluşluk artmaktadır. Bilimsal yazında, örgütsel vatandaşlık davranışı örgüte yönelik bireysel algılarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilendirilmektedir. Yardım etmek, paylaşmak ve gönüllük gibi sosyal bir davranış olan örgütsel vatandaşlık davranışını biçimlendiren değişkenler arasında bulunan kişilik, duygu durum gibi bireysel özelliklerin rolü yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur (Erol-Korkmaz, 2010; Chiaburu ve ark. 2011). Psikolojik iyi oluşluk, bireyin kendisini olumlu algılaması, olumlu yaşam amacının olması, bağımsız bir şekilde hareket edebilmesi, kişilerarası ilişkilerinde başarılı olması, sınırlılıklarının ve potansiyelinin farkında olması gibi öznel değişkenleri içeren bir kavramdır (Keyes ve ark. 2002). Psikolojik iyi oluşluk iş ve performansta başarının artması, gelirin artması ve bağlılık düzeyinin yükselmesi gibi etmenlere katkı sağlamaktadır (Diener ve Chan, 2011). Örgütsel vatandaşlık davranışı sosyal ilişkileri, sahip olunan yetkinlikleri güçlendirerek bireysel hedeflere ulaşmayı sağlayarak psikolojik iyi oluşluğu arttırmaktadır (Schwartz, 2012). Özellikle kendiliğinden ortaya çıkan yardım etme davranışı bireylerin psikolojik iyi oluşluklarını olumlu yönde etkilemektedir (Weinstein ve Ryan, 2010). Bu davranış biçiminin bireylerin kendilerini daha iyi ve mutlu hissetmelerine ve olumlu duygulanıma sahip olmalarına yardım ettiği söylenebilir. Örgütsel vatandaşlık davranışının temelinde olan olumlu duygulanım, birey ve örgütün gelişimine katkı sağlamaktadır. Gönüllüğe dayanarak davranış sergileyen bireyler, işleriyle ve örgütleriyle özdeşleşmekte ve duygusal bir çaba içerisine girmektedirler. Örgütsel vatandaşlık davranışları sorumluluk duygusunu arttırmakta ve olumlu tutumlar sergilenmesini sağlamaktadır (Özdevcioğlu, 2003). Görev ve sorumluluklarını yerine getiren bireyler, vicdani açıdan kendilerini iyi ve rahat hissetmekle birlikte psikolojik iyi oluşlukları artmaktadır. Yaşam doyumu yüksek, olumlu duygulanıma sahip bireyler de karşılıksız olarak örgütsel vatandaşlık davranışı gösterebilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin yüksek, psikolojik iyi oluşluklarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Ayrıca hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeyleri arttıkça psikolojik iyi oluşlukları artmaktadır. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelerin psikolojik iyi oluş durumlarının devamlılığının sağlanması için stresle baş etme, etkili iletişim gibi konularda sürekli eğitim programlarının düzenlenmesi, örgütsel vatandaşlık davranışının kuruma yerleştirilmesi için örgütteki sosyalleşmenin artırılarak yöneticilerle çalışanlar arasındaki sosyal iletişimin geliştirilmesi, örgütsel sorunların olabildiği en kısa sürede çözüme ulaştırılması, lisansüstü eğitimin desteklenmesi ve lisansüstü eğitimi olan hemşirelere bilgi ve becerilerini gösterebilecekleri alanlar verilmesi, çatışmaların çözümünde çatışma yönetimine önem verilmesi, yöneticilerin çalışanların istek ve beklentilere duyarlı olmaları, hemşirelerin yönetime katılımı ve araştırmadan elde edilen bulguların yalnızca bir devlet hastanesinde çalışan hemşirelerle sınırlı olması nedeniyle benzer araştırmaların daha büyük bir örneklem gruplarıyla yapılması önerilmektedir.

Etik Kurul Onayı: Gazi Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 23.11.2021 - Karar No: 18).

Çıkar Çatışması: Bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yoktur.

Katılımcı Onamı: Çalışmaya katılan hemşirelerden sözlü onam alınmıştır.

Ethics Committee Approval: Gazi University Ethics Committee approval was obtained (Date: 23.11.2021 - Number: 18).

Conflict of Interest: Not declared.

Funding: None.

Informed Consent: Verbal consent was obtained from the nurses participating in the study.

Kaynaklar

- Altuntaş, S. & Baykal, Ü. (2010). Örgütsel Vatandaşlık Ölçeğinin hemşirelikte geçerlik-güvenirliliği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(3), 7-16.
- Altuntaş, S. & Baykal, Ü. (2014). Örgütsel vatandaşlık davranışı düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 89-98.
- Bolon, D. S. (1997). Organizational citizenship behavior among hospital employees: A multidimensional analysis involving job satisfaction and organizational commitment. *Hospital & Health Services Administration*, 42(2), 221-241.
- Chiaburu, D. S., Oh, I. S., Berry, C. M., Li, N. & Gardner, R. G. (2011). The five-factor model of personality traits and organizational citizenship behaviors: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 96(6), 1140-1159. <https://doi.org/110.1037/a0024004>
- Çankaya, M. (2020). Sağlık çalışanlarında algılanan örgütsel destek ve psikolojik iyi oluşun işten ayrılma üzerine etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(8), 79-98.
- Diener, E. & Chan M. (2011). Happy people live longer: Subjective well-being contributes to health and longevity. *Applied Psychology Health and Well-Being*, 3(1), 1-43. <https://doi.org/10.1111/j.1758-0854.2010.01045.x>
- Durmuş, İ. B. (2018, 10-12 Ağustos). *Evlü kişilerin psikolojik iyi oluş hali ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki*. (Kongre Kitabı, s. 1-7). Uluslararası Bilim, Eğitim ve Teknoloji Araştırmaları Kongresi, Ukrayna.
- Envergil, D. (2018). *Sağlık çalışanlarının psikolojik sözleşme algılarının örgütsel güven, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Erdoğan, P. İ. (2019). *Örgütsel vatandaşlık, örgütsel sinizm ve tükenmişliğe pozitif psikolojik sermaye etkisi*. Konya, Türkiye: Eğitim Yayınevi.
- Erkaya, D. (2021). *Sosyal inovasyon ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkide örgütsel vatandaşlık davranışı ile iyi oluş halinin rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, Türkiye.
- Erol-Korkmaz, H. T. (2010). *The relationship of categories of work events to affective states and attitudes in the workplace: A test of the affective theory* (Doctoral Thesis). Middle East Technical University Social Sciences Institute. Ankara, Türkiye.
- Ersan, H. (2018). *Sağlık kurumlarında örgütsel güven ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi ve bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli, Türkiye.
- Geçer, H. E. (2010). Hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 9(2), 35-51.
- İşsever, H. S. (2016). Kamu hastanelerinde çalışan hemşirelerde örgütsel vatandaşlık davranışı. *Nobel Medicus*, 12(3), 29-38.
- Kanbur, E. (2021). Psikolojik iyi oluşun iş becerikliliği üzerine etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 1839-1857. <https://doi.org/10.15869/itobiad.851820>
- Karaman, A. A. & Aylan, S. (2012). Örgütsel vatandaşlık. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 35-48.
- Karatepe, K. H. (2019, 5-6 Aralık). *Psikolojik iyi oluş ile bireysel performans arasındaki ilişkinin incelenmesi: Sağlık çalışanları üzerine bir araştırma*. (Kongre Kitabı, s. 43-49). 2. Uluslararası Ruh Sağlığında Toplumsal Farkındalık Kongresi, İstanbul, Türkiye.
- Kaymakçı, K. (2013). *Örgütsel vatandaşlık davranışı ve iş tatmini arasındaki ilişki: Sağlık sektöründe bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli, Türkiye.
- Keyes, C. L., Shmotkin, D. & Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007>
- Kılıç, B. (2020). Örgütsel bağlılığın psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi: Sağlık çalışanlarında bir araştırma. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(1), 83-100. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.702732>
- Kılınc, E. (2012). *Hekim ve hemşirelerde örgütsel vatandaşlık davranışı, örgütsel sessizlik, çalışan performansı ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sivas, Türkiye.
- Köse, S. K. (2003). Örgütsel vatandaşlık davranışı ve tutuma ilişkin faktörlerle ilişkisi üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20, 1-19.
- Orgun, F., Özkütük, N. & Sezer, H. (2019). Türkiye'deki akademisyen hemşirelerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1947-1954. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3154>
- Öz, H. B. (2019). *Schwartz bireysel değer yönelimleri ile psikolojik iyi oluş düzeyi ilişkisinin araştırılması: Samandağ örnekleme* (Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin, Türkiye.
- Öz, M. & Özyürek, P. (2018). Cerrahi hemşirelerinin profesyonel değer algıları ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Journal of Health and Nursing Management*, 5(2), 113-122. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2018.113>

- Özkütük, N., Orgun, F., Sezer, H. & Çakan Güneysu, A. (2012). Hastanede çalışan hemşirelerin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin incelenmesi, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(3), 1-12.
- Öztürk, Z. T. (2018). Toplam kalite yönetiminin örgütsel vatandaşlık davranışı ile ilişkisi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 1727-1744. <https://doi.org/10.17218/hititsosbil.427868>
- Özvatan, M. (2019). *Hemşirelerde örgütsel erdemlilik ve örgütsel vatandaşlık arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Pirecioğlu, F. M. (2010). *Örgütsel vatandaşlık davranışı ve bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelere yönelik bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Sarı, T. (2016). Mutluluk korkusu ile öznel ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(25), 222-229.
- Schwartz, S. H. (2012). An overview of the Schwartz Theory of basic values, *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 1-20. <https://doi.org/10.9707/2307-0919.1116>
- Sevimli, H. (2015). *Örgütsel bağlılık ve psikolojik iyilik hali arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Türkiye.
- Şanal, M. (2013). Örgütsel vatandaşlık davranışının işletmeler açısından önemi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 529-538.
- Tarcan, G. (2019). Örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışının incelenmesi: Sağlık çalışanları üzerine bir araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 22(1), 157-180.
- Telef, B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 374-384. <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.2414.4480>
- Weinstein, N. & Ryan, R. M. (2010). When helping helps: Autonomous motivation for prosocial behavior and its influence on well-being for the helper and recipient. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(2), 222-244. <https://doi.org/10.1037/a0016984>
- Yelekçi, E. & Kutlu, A. K. (2020). Lisansüstü eğitim alan hemşirelerin profesyonel değerlerinin almayanlarla karşılaştırılması. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(7), 261-270. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2020.52533>
- Yıldız, H. (2015). *Pozitif psikolojik sermaye, örgütsel güven ve örgütsel vatandaşlık arasındaki ilişkinin incelenmesi bir alan araştırması: Balıkesir* (Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir, Türkiye.